

Vuoden 2024 kevään vaalien vaalilautakuntien ja vaalitoimikuntien asettaminen

KH 04.09.2023 § 141

314/00.00.00.01/2023

Lisätiedot:

kaupunginlakimies Lena Filipsson-Korento, puh. 050 3540121
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Vuonna 2024 toimitetaan kahdet yleiset vaalit: presidentinvaali ja europarlamenttivaalit.

Presidentinvaalin vaalipäivä on sunnuntai 28.1.2024 ja ennakkoäänestyksen ajanjakso kotimaassa on 17.–23.1.2024. Jos presidentinvaalissa toimitetaan toinen vaali (toinen kierros), sen vaalipäivä on sunnuntai 11.2.2024 ja ennakkoäänestyksen ajanjakso kotimaassa 31.1.–6.2.2024. Europarlamenttivaalien vaalipäivä on sunnuntai 9.6.2024 ja ennakkoäänestyksen ajanjakso kotimaassa on 29.5.–4.6.2024.

Mainituista vaaleista löytyy yleistä tietoa oikeusministeriön vaalisivuilla kohdasta <https://vaalit.fi/presidentinvaali> ja <https://vaalit.fi/europarlamenttivaalit>.

Vaalilain ja OM:n 2.6.2023 antamien vaaliohjeiden (<https://vaalit.fi/vaaliviranomaiskirjeita-ja-muistioita>) mukaan kaupunginhallituksen on hyvissä ajoin ennen vaaleja asetettava kutakin äänestysaluetta varten vaalilautakunta ja laitoksissa toimitettavaa ennakkoäänestystä varten yksi tai useampi vaalitoimikunta. Keskusvaalilautakunta määrää kotiäänestyksen ja yleisen ennakkoäänestyksen vaalitoimitsijat.

Koska Kauniainen on jaettu kolmeen äänestysalueeseen, tulee asettaa *kolme vaalilautakuntaa*. Sen sijaan Kauniaisissa on katsottu *yhden vaalitoimikunnan* riittävän. (Laitosäänestyspaikoiksi on esitetty Villa Bredan asumisyksikkö ja Kaunialan Sairaala.)

Vaalilautakunnan pääasiallisena tehtävänä on vaalipäivän äänestyksen järjestäminen äänestysalueella ja äänestysalueella annettujen äänestyslippujen alustava ääntenlaskenta ja toimittaminen edelleen. Vaalilautakuntien toiminta alkaa viimeistään vaaliviikonlopun perjantai-iltana tai lauantaiaamuna, ja jatkuu myöhään sunnuntai iltaan.

Vaalitoimikunnan tehtävä on järjestää ennakkoäänestys laitoksissa. Vaalitoimikunnan työ alkaa viimeistään ennakkoäänestyksen alkamispäivänä. Äänestys toimitetaan pitkälti arkisin päiväsaikaan.

Kuhunkin *vaalilautakuntaan* kuuluu viisi jäsentä (puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme muuta jäsentä) sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, kuitenkin vähintään kolme. Kauniaisissa on perinteisesti valittu vaalilautakuntiin 5 varajäsentä, jotka yleensä ovat kaikki myös osallistuneet työhön.

Vaalitoimikuntaan kuuluu kolme jäsentä (puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja yksi muu jäsen) sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, kuitenkin vähintään kolme. Kauniaisissa on perinteisesti valittu 3 varajäsentä, viime vaaleissa jonkin verran

enemmän. Vaalitoimikunnan varajäsenet osallistuvat vaalityöhön vain varsinaisten jäsenten ollessa estyneitä.

Vaalilautakunnan ja vaalitoimikunnan varajäsenet on asetettava siihen järjestykseen, jossa he tulevat jäsenten sijaan.

Vaalikelpoisuus vaalilautakuntaan ja vaalitoimikuntaan määräytyy sen mukaan kuin kuntalaissa säädetään (71 ja 74 §). Vaalilautakunnan ja vaalitoimikunnan jäsenet sekä varajäsenet on valittava vaalikelpoisista kunnan asukkaista. Lisäksi heidän tulee olla äänioikeutettuja.

Vaalilain 15 §:n mukaan sekä vaalilautakunnan ja vaalitoimikunnan jäsenten, että niiden varajäsenten, on mahdollisuuksien mukaan edustettava niitä puolueita, jotka asettivat ehdokkaita edellisissä (vuoden 2023) eduskuntavaaleissa siinä vaalipiirissä, johon kunta kuuluu. Ehdokkaita asettaneet puolueet ilmenevät tästä: https://tulospalvelu.vaalit.fi/EKV-2023/fi/ehd_listat_02.html; osa näistä on kuitenkin sittemmin poistettu puoluerakisteristä.

Niin kauan kuin yksikin huomioon otettava äänestäjäryhmä on vailla edustusta, ei muusta ryhmästä saisi valita kahta edustajaa. Harkittaessa edustavuutta vaalilautakunnissa ja -toimikunnassa tarkastellaan jäseniä ja varajäseniä erikseen.

Vaalilain mukaan ehdokas ei voi olla vaalilautakunnan jäsenenä tai varajäsenenä, eikä ehdokas tai hänen lähisukulaisensa voi olla *vaalitoimikunnan* jäsenenä tai varajäsenenä.

Jokaisessa vaalitoimielimessä on oltava kumpaakin kansalliskieltä puhuvia, jotta pystytään palvelemaan äänestäjiä kielilain mukaisesti.

Tasa-arvolain 4 § 2 momentin mukaan tulee kunnallisissa toimielimissä olla sekä miehiä että naisia kumpiakin vähintään 40 %. Tasa-arvolain vaatimusten osalta jäseniä ja varajäseniä on tarkasteltava erikseen.

Vaalien kitkattoman kulun kannalta vaalilautakuntaan ja -toimikuntaan on pyrittävä valitsemaan riittävän kokemuksen ja pätevyyden saavuttaneita henkilöitä. OM:n vaaliohjeissa on painotettu, että toimielinten jäsenillä, *erityisesti puheenjohtajaksi nimettävällä, tulee olla riittävä osaaminen tehtävään ja riittävästi aikaa perehtyä siihen.*

Kaikilta kysymykseen tulevilta puolueilta tullaan tiedustelemaan halukkuutta osallistua kaupungin vuoden 2024 kevään vaalitoimielinten asettamiseen nimiehdotuksineen tiettyyn ilmoitettuun määräpäivään mennessä. Puolueiden tulee varmistaa, että ehdotetut henkilöt antavat suostumuksensa tehtävään ja ovat varmasti käytettävissä.

Tarkoituksena on valmistella asia siten, että valinnat voidaan tehdä kaupunginhallituksen kokouksessa 20.11.2023, joko molempien vaalien tai ainakin presidentinvaalin.

Kaupunginjohtaja Christoffer Masar:

Kaupunginhallitus merkitsee asian tiedoksi.

Päätös:

Merkittiin tiedoksi.

Kaupunginhallituksen kokouksen lopuksi kaupunginjohtaja Christoffer Masar ja hallintojohtaja Hanna Ormio selostivat kaupungin strategian 2023–30 toimenpiteiden ja mittareiden sekä seurannan kehittämistä.